

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра практики англійської мови

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

ПРАКТИКА НАВЧАЛЬНА ФОНОЛОГІЧНА

підготовки бакалавра

спеціальності **035 Філологія**

освітньо-професійної програми **Мова і література (англійська). Переклад**

Луцьк – 2023

Силабус освітнього компонента «ПРАКТИКА НАВЧАЛЬНА ФОНОЛОГІЧНА» підготовки бакалавра, галузі знань 03 «Гуманітарні науки», спеціальності 035 «Філологія», за освітньо-професійною програмою «Мова і література (англійська). Переклад».

Розробники:

Єфремова Н. В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри практики англійської мови;

Калиновська І. М., кандидат філологічних наук, доцент кафедри практики англійської мови;

Коляда Е. К., кандидат філологічних наук, професор кафедри практики англійської мови;

Одарчук Н. А., кандидат філологічних наук, доцент кафедри практики англійської мови.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

доц. Шкамарда О. А.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри практики англійської мови, протокол № 1 від 30.08.2023 р.

Завідувач кафедри

проф. Коляда Е. К.

I. ОПИС ПРАКТИКИ

Таблиця 1 (денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика виду практики
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки, 035 Філологія Мова і література (англійська). Переклад Бакалавр	Навчальна
Кількість годин/кредитів 120 /4		Рік навчання: 1
		Семестр: 1
		Консультації: 8 год.
		Самостійна робота: 112 год.
	Форма контролю: залік	

Таблиця 2 (Заочна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика виду практики
Заочна форма навчання	03 Гуманітарні науки, 035 Філологія Мова і література (англійська). Переклад Бакалавр	Навчальна
Кількість годин/кредитів 120 /4		Рік навчання: 1
		Семестр: 1
		Консультації: 14 год.
		Самостійна робота 106 год.
	Форма контролю: залік	

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО КЕРІВНИКІВ ПРАКТИКИ

Прізвище, ім'я та по батькові	Єфремова Наталія Володимирівна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри практики англійської мови
Контактна інформація (номер мобільного зв'язку, електронна адреса)	м.т. 0977988792 yefremova@vnu.edu.ua
Терміни практики	Впродовж семестру

Прізвище, ім'я та по батькові	Калиновська Ірина Миколаївна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри практики англійської мови
Контактна інформація (номер мобільного зв'язку, електронна адреса)	м.т. 0679002626 kalynovska@vnu.edu.ua
Терміни практики	Впродовж семестру

Прізвище, ім'я та по батькові	Коляда Еліна Калениківна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	професор
Посада	завідувач кафедри-професор кафедри практики англійської мови
Контактна інформація (номер мобільного зв'язку, електронна адреса)	м.т. 0506874052 elina.koliada@vnu.edu.ua
Терміни практики	Впродовж семестру

Прізвище, ім'я та по батькові	Одарчук Наталія Андріївна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри практики англійської мови
Контактна інформація (номер мобільного зв'язку, електронна адреса)	м.т. 0952003235 odarchuk@vnu.edu.ua
Терміни практики	Впродовж семестру

III. ОПИС ПРАКТИКИ

1. Анотація

Фонологічна практика займає важливе місце серед освітніх компонентів циклу професійної підготовки. Вона є невід'ємною складовою освітньо-професійної програми підготовки бакалавра і спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за I семестр навчання, набуття і удосконалення практичних навичок і умінь, визначених освітньо-кваліфікаційною характеристикою підготовки фахівців за спеціальністю

035 Філологія. Практика передбачає безперервність і послідовність її проведення для одержання потрібного обсягу практичних умінь і знань відповідно до ОКР бакалавр.

2. Пререквізити

Фонологічна практика є важливим етапом у професійній підготовці здобувачів освіти. До початку фонологічної практики здобувачі освіти мають загальні знання з фонетики, одержані під час вивчення англійської та української мов у школі. На початку 1 семестру вони вивчають **вступний корективний фонетико-орфографічний курс**, який є теоретичним підґрунтям для проходження практики.

Постреквізити: англійська мова, теоретична фонетика англійської мови.

3. Мета і завдання практики

Метою фонологічної практики є формування у студентів ґрунтовних знань про всі компоненти фонетичної будови сучасної англійської мови та навичок орфоепічної англійської вимови, необхідних для свідомого професійного володіння англійською мовою.

Основними **завданнями** практики навчальної фонологічної є:

- систематизація фонетичної теорії, засвоєної здобувачами освіти під час вивчення вступного корективного фонетико-орфографічного курсу;
- вдосконалення вимови англійських звуків, як ізольовано, так і в мовленнєвому потоці;
- вдосконалення умінь та навичок правильного відтворення та вживання у мовленні (підготовленому, напівпідготовленому та непідготовленому) основних інтонаційних моделей.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний і частково-пошуковий.

4. Результати навчання (Компетентності).

Результатом проходження практики навчальної фонологічної є напрацьовані вміння розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі філології, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з філології та наук про освіту.

По закінченню освітнього компонента у здобувачів освіти будуть сформованими такі **загальні та фахові компетентності:**

Загальні компетентності:

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності:

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 11. Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати та інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

IV. ЕТАПИ ПРАКТИКИ

Етапи	Зміст, основні завдання	Тривалість
1. Підготовчий	Проведення настановчої конференції з метою інформування студентів про зміст, мету, основні завдання та тривалість	5 год.

	навчальної фонологічної практики і критерії її оцінювання.	
2. Ознайомлювальний	Ознайомлення здобувачів освіти з особливостями практичної імплементації основних аспектів фонетичної теорії, засвоєної під час вивчення вступного корективного фонетико-орфографічного курсу.	10 год.
3. Основний	Практична робота з вдосконалення вимови англійських звуків, як ізольовано, так і в мовленнєвому потоці; вдосконалення умінь та навичок правильного відтворення та вживання у мовленні (підготовленому, напівпідготовленому та не підготовленому) основних інтонаційних моделей.	60 год.
4. Підсумковий	Складання звіту про фонологічну практику.	15 год.

Організація практики

Фонологічна практика проходить на першому курсі, у 1 семестрі, без відриву від навчального процесу. Студенти проходять практику на кафедрі практики англійської мови факультету іноземної філології Волинського національного університету імені Лесі Українки.

V. ВИДИ (ФОРМИ) ЗАВДАНЬ

ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Виконання тестових завдань, розміщених на онлайн платформі MyEnglishLab (<https://english-dashboard.pearson.com/>), які передбачають перевірку рівня сформованості аудитивних навичок.

2. Декламування вірша англійською мовою з відповідним інтонаційним та фонетичним оформленням на вибір студента (обсягом 80–200 слів).

3. Комплексний фонетичний розбір речення (це завдання вимагає від студента знань правил синтагматичного членування простих поширених, складносурядних і складнопідрядних речень, правил акцентуації слів в англійському реченні, а також умінь та навичок транскрибування речень, правильного тонального оформлення некінцевих та кінцевих інтонаційних груп та правильного інтонування речень).

VI. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Зміст роботи, що оцінюється	Кількість
-----------------------------	-----------

	балів
1. Теоретична підготовка: – володіння матеріалом під час відповіді на теоретичні запитання.	20
2. Оцінювання процесу проходження практики: – комплексний фонетичний розбір речення, який включає: <ul style="list-style-type: none"> • транскрибування; 10 • інтонування; 10 • аналіз фонетичних та інтонаційних явищ 10 – написання тесту, спрямованого на перевірку рівня засвоєння теоретичного матеріалу з практичної фонетики 30	
3. Оцінювання результатів виконання завдань для самостійного опрацювання	20
Загальна кількість балів	100

Політика оцінювання

Оцінювання знань студентів регулює [Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів](#). Навчальні досягнення бакалавра із фонологічної практики оцінюються за системою, в основу якої покладено принцип поетапної звітності, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Політика викладача щодо виконання практики здобувачем освіти

Під час фонологічної практики здобувач освіти повинен добросовісно та своєчасно виконувати всі види завдань згідно з пунктами силабусу.

Проходження практики є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (за погодженням із деканом факультету) з обов'язковим виконанням завдань практики.

Якщо підсумкова оцінка (бали) як сума оцінок за виконання різних видів завдань під час фонологічної практики становить не менше як 60 балів, то за згодою здобувача освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка. Залік складається у випадку, якщо здобувач освіти бажає підвищити рейтинг.

Політика щодо академічної доброчесності

Учасники освітнього процесу повинні керуватися правилами, визначеними законом, дотримуватися вимог щодо професійної етики та академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання завдань поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності,

використані методики досліджень і джерела інформації.

Політику щодо академічної доброчесності регулює [Кодексом академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки](#).

Політика щодо дедлайнів та перескладання

До завершення семестру здобувач освіти може здати ті види завдань, які він не виконав вчасно з поважних причин.

Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Студенти мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури проведення чи оцінювання контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами у ЗВО (див. [Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки](#), пункт 5 «ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ»).

Шкала оцінювання (залік)

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90-100	Зараховано
82-89	
75-81	
67-74	
60-66	
1-59	Не зараховано (необхідне перескладання)

VII. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль, який здійснюється провідним викладачем, має на меті перевірку рівня знань здобувача вищої освіти під час виконання завдань з фонологічної практики. Залік виставляється, якщо студент під час проходження практики набрав 60 балів і вище та погоджується з результатом, який він отримав за виконання робіт, передбачених силабусом.

У випадку, якщо підсумкова оцінка є нижчою, ніж 60 балів, або завдання практики не виконані, здобувач освіти складає залік під час ліквідації академічної заборгованості у формі усного опитування та письмового тестування. У цьому випадку набрані бали анулюються. Повторне складання заліку допускається не більше, ніж два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету. Оцінка за складання заліку під час ліквідації академічної заборгованості здійснюється за 100-бальною шкалою.

Перелік теоретичних питань, які виносяться на залік

1. Органи мовлення, які беруть участь в артикуляції звуків. Активні й пасивні органи мовлення.
2. Що таке фонема? Різниця між звуком і фонемою. Кількість фонем в англійській мові.
3. Відмінність між англійськими й українськими голосними.
4. Відмінність між англійськими й українськими приголосними.
5. Основні принципи класифікації голосних звуків.
6. Різниця між монофтонгами і дифтонгами.
7. Голосні звуки переднього ряду, їхня характеристики.
8. Голосні звуки змішаного ряду, їхня характеристики.
9. Голосні звуки заднього ряду, їхня характеристики.
10. Трифтонги.
11. Позиційна довгота голосних.
12. Редукція. Види редукції.
13. Основні принципи класифікації приголосних звуків.
14. Артикуляція дзвінких і глухих приголосних.
15. Артикуляція проривних приголосних.
16. Артикуляція альвеолярних приголосних.
17. Відмінність між сонантами і шумними приголосними.
18. Відмінність між зімкненими і щілинними приголосними.
19. Афrikати. Особливість артикуляції.
20. Міжзубні приголосні. Особливості артикуляції.
21. Німі приголосні.
22. Аспірація.
23. Палаталізація.
24. Прориви. Види проривів.
25. Асиміляція. Види асиміляції.
26. Наголос. Види наголосу.
27. Поняття про склад. Складоутворення і складоподіл.
28. Типи складу.
29. Правила читання у чотирьох типах складу.
30. Поняття про диграф. Правила читання диграфів.
31. Інтонія. Складові інтонації.
32. Тonoграма.
33. Ритм англійської мови. Поняття про ритмічну групу.
34. Поняття про синтагму. Складові синтагми.
35. Основні типи тонів в англійській мові.
36. Інтоніаційне оформлення наказових речень.
37. Інтоніаційне оформлення розповідних речень.
38. Інтоніаційне оформлення розділових питань.
39. Інтоніаційне оформлення альтернативних питань.
40. Інтоніаційне оформлення спеціальних питань.
41. Інтоніаційне оформлення речень із конструкцією *there is/ are*.
42. Інтоніаційне оформлення прикладки.
43. Інтоніаційне оформлення звертання у різних позиціях в реченні.

44.Інтонаційне оформлення вставних слів.

45.Інтонаційне оформлення обставини місця і часу.

Перелік речень для фонетичного аналізу

1. Can you post these letters for me, Michael?
2. Mr. and Mrs. Thompson, their father and mother, are coming next week.
3. Why didn't you put on your new dress, Betsy?
4. Helen, my group-mate, is a very diligent student.
5. Mike, open the window, please.
6. As far as know, Chinese is more difficult than Spanish.
7. Tell me, little Pete, what would you like to eat.
8. Children, don't make that noise, please.
9. My little sister is in the back garden, by the way.
10. Meet my friend, Daddy.
11. He is a clever, hardworking student, a first-class footballer, and a good runner.
12. She is always glad to see you, Mary.
13. My friend, Michael Dobson, is a second-year student, you know.
14. He must pay a lot of money for the house and the furniture.
15. It's an early bird that catches the worm.
16. I don't know English pretty well, you know.
17. Let's get that red taxi, Bob.
18. Take care of the pence, and the pounds will take care of themselves.
19. When the white nights come, people try to spend more time outdoors.
20. There are three rooms, a kitchen, a bathroom, and a hall in our flat.
21. Will you read louder, please?
22. To the right of the dining table, there is a sideboard.
23. How many rooms are there in your flat?
24. At the opposite wall, there is a dressing table.
25. There is a table, some desks, and a chair in the classroom.
26. Is there much or little furniture in the room?
27. The furniture is modern and quite new, isn't it?
28. As a matter of fact, the exception proves the rule.
29. Mum, isn't that red coat too big for me?
30. Eat at pleasure, drink with measure.

VIII. Рекомендована література

1. Авраменко Б. В. Теоретична фонетика сучасної англійської мови: навч. посібник. Одеса : видавець Букаєв В. В., 2019. 93 с.
2. Єфремова Наталія, Калиновська Ірина, Коляда Еліна, Одарчук Наталія. English Phonology Practice Tasks = Фонологічний практикум з англійської мови: навч.-метод. матеріали. Луцьк: ВНУ, 2023. 60 с.
3. Колесник О. С., Гаращук Л. А., Гаращук К. В. Теоретична фонетика англійської мови : навч. посібник для студентів факультетів іноземних мов. Житомир : Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2015. 226 с.

4. Навчальні матеріали з практичної фонетики англійської мови для студентів I курсу, спеціальність англійська мова. 3-є вид. випр. і доп. / Укладачі: В. Ю. Парашук, М. П. Дворжецька. Кіровоград : РВГ ІЦ КДПУ, 2003 180 с.
5. Brown A. Pronunciation and Phonetics. A Practical Guide for English Language Teachers. Taylor & Francis, 2014. 324 p.
6. Lorenz F. Basics of Phonetics and English Phonology. Logos Verlag Berlin, 2012. 160 p.
7. Carley P., Mees I. M., and Collins B. English Phonetics and Pronunciation Practice. Taylor & Francis, 2017. 328 p.
8. Carr Ph. English Phonetics and Phonology. An Introduction. Wiley, 2019. 256 p.
9. Collins B., Mees I. M. Practical Phonetics and Phonology. A Resource Book for Students. Routledge, 2013. 329 p.
10. Rogers H. The Sounds of Language. An Introduction to Phonetics. Taylor & Francis, 2014. 368 p.
11. Zsiga E. C. The Sounds of Language. An Introduction to Phonetics and Phonology. Wiley, 2013. 474 p.